

Kraslice malované voskem – jak na ně?

Bezpečnost především

1. Budete pracovat s **HORKÝM** voskem a (pravděpodobně) otevřeným plamenem.
2. Nahřátý vosk, a zejména voskovky, mohou vytvářet **KOUŘ**.

Čili:

- ❖ **MYSLETE** – vše si připravte a promyslete v klidu předtím, než začnete
- ❖ **NEPOSPÍCHEJTE, SOUSTŘEĎTE SE** – spěch a kumulace více činností vede k chybám
- ❖ **VĚTREJTE** – pokud máte možnost, pracujte venku (terasa, balkon), u otevřeného okna nebo funkční digestoře, dělejte si přestávky a větrejte
- ❖ **HLÍDEJTE** – sebe i okolí; pokud chcete pracovat s dětmi nebo jinými osobami vyžadujícími dohled, dodržujte pravidlo 1 dítě = 1 zodpovědný hlídač
- ❖ **PAMATUJTE**, že je lepší být opatrný na začátku než se učit z chyb

Co budete potřebovat

Nám se osvědčilo toto, s trochou kreativity si jistě vystačíte s tím, co máte doma.

➤ **Vejde: Bez nich to nepůjde.**

Můžete použít vyfouknutá vejčíka nebo uvařená natvrdo (ty pak samozřejmě musíte uchovávat v chladu a rychle spotřebovat). Plastové náhražky určitě nejsou dobrá volba.

Vejde před použitím odmastěte (jarovou vodou) a utřete do sucha. Pokud Vás rozčilují údaje o spotřebě, zkuste je vydrhnout (cif, ocet), ale úplně se to většinou nepodaří. Takže pokud máte tu možnost, domácí vejce to jistí. Můžete je obarvit nebo nechat, jak jsou (bílá/hnědá...). Kontrast mezi barvou skořápky a voskem samozřejmě hraje roli. Pro „fajnšmekry existuje ještě jedna cesta, viz dole „Tipy pro šikovné“.

➤ **Vosk: Bez toho to také nepůjde.**

Vosk musí být včelí – stačí najít svíčku od Vánoc. Parafinové svíčky nemáme vyzkoušené, ale než začnete experimentovat, zkuste klasiku.

Pravý včelí vosk je poloprůhledný a nažloutlý, přesně jako svíčky. Pro jeho dobarvení se dají použít voskovky. Ty stačí nastrohat a přidat k vosku. Počítejte ale s tím, že mají jiný bod tání, takže na rozdíl od vosku budou kouřit a chovat se jinak při nanášení na vejce. Zkuste si proto nejdřív čistý vosk a pak zkoušejte přidat voskovky.

➤ **Tužka se špendlíkem:**

Stačí jakýkoliv krejčovský špendlík, ideální je, pokud si připravíte několik špendlíků s různě velkými hlavičkami. Špendlík zapichnete do obyčejné tužky, která se Vám dobře drží (samozřejmě do toho konce, s kterým nepíšete) a máte připraveno.

➤ **Nádobka na vosky:**

U zkušených kreslířek můžete vidět např. stojany se lžícemi s různými barvami, to pro začátečníky je celkem utopie. Počítejte, že budete zdobit vždy jen jednou barvou (i ta Vás dostatečně zaměstná) spíš než více barvami zároveň. „Blbuvzdorné“ jsou proto plechovky od malých paštik nebo protlaku – stačí

dobře umýt a máte jistotu. A pozor – musí to být opravdu ty kovové, ne ty aluminiové! Samozřejmě čím větší plocha, tím víc vosku budete potřebovat (= malé paštiky jsou lepší než velké protlaky).

➤ Zdroj tepla:

To je největší výzva a překážka této techniky. Ideální je malý lihový kahan (třeba na kempování), můžete ho mít na stole, klidně i venku – nepotřebuje zásuvku. Nepočítejte s tím, že vosk nahřejete a pak šoupnete nad svíčku (třeba v aromalampě). Zjistíte, že plamen svíčky není tak silný, aby udržel vosk rozehřátý na dostatečnou teplotu. Nakonec byste pobíhali sem a tam a práce by se Vám nedařila. Obdobně nezkoušejte nahřívát vosk ve vodní lázni a už vůbec ne přímo na sporáku – horká pára by Vám rychle opařila prsty.

Pokud máte kahan, budete ještě potřebovat hrnec, který bude dostatečně hluboký, abyste kahan mohli postavit do něj a plamen byl pod úrovní horního okraje hrnce. Je to proto, že na hrnec pak položíte kovovou mřížku (třeba na chlazení dortů) a teprve na ní dáte nádobku s voskem. Tímto způsobem relativně bezpečně můžete mít kahan na stole, a pokud byste náhodou převrhli nádobku s voskem, opět skončí v bezpečném prostoru, nikoliv na desce stolu.

A ještě dvě poznámky k bezpečnosti: 1) na stůl je lepší nehořlavá omyvatelná podložka (igelitový ubrus) a 2) mřížka musí umožňovat volný odchod spalin z hrnce - jinými slovy, nemůžete hrnec „zaklopit“ např. obrácenou pokličkou. V lepším případě byste plamen udusili.

A to je asi vše...

Základní technika

Zdobení vajec voskem je u nás dobře známou a široce rozšířenou technikou. Přispívá k tomu fakt, že jakmile zvládnete základní krok, tedy „tečku“ a „čárku“, máte vyhráno.

Následné variace záleží na Vaší fantazii (pár tipů jste nejspíš viděli na videu), velikost teček a čárek můžete měnit pomocí velikosti špendlíku, můžete střídát více barev vosku nebo i více barev na vejci, ale o tom za chvíli.

Nejde to?

Pokud se Vám **vosk trhá** (nemáte souvislou hladkou vrstvu), pak vosk nejspíš **nemá správnou teplotu** (a tím pádem konzistenci). Vosk se chová asi jako rozpuštěný karamel, takže pracovat musíte relativně rychle a rozhodně, protože okamžitě chladne. Opravdu si budete muset vystačit s tečkami a čárkami, maximálně zkuste čárku ohnout do obloučku, ale víc nejspíš nestihnete.

Stejně tak Vám nepůjde vrstvit vosk na sebe, čili snažte se vyvarovat oprav – **nevracejte se na již namalovaná místa**. Pokud se Vám už něco nepovede (**kápnete si jinam**, než potřebujete), v klidu vejce odložte, nechte vychladnout a seškrábněte ostrým malým nožem, popř. dočistěte (nahřátím a otřením ubrouskem nebo odmaštěním jarem).

Sílu linky určuje velikost špendlíkové hlavičky plus hustota vosku. U 100% včelího vosku se bude měnit jen s teplotou (čím teplejší, tím řidší), u vosku s přísadkou voskovek může být vosk hutnější (více plastický), ale také tužší/hustší při nanášení.

Otáčejte. Všimněte si, že při nanášení se vejce otáčí – například kytičku si rozdělíte namalováním čtyř čárek (jako u hodin, ve 3, 6, 9, 12), pak teprve vyplňujete prostor mezi – a postupujete/otáčíte vždy jedním směrem.

Předkreslete si. Pokud chcete mít vejce symetrické, naznačte si obyčejnou tužkou středy nebo obvod, kudy chcete malovat. Jakmile se na malování soustředíte, může se Vám stát, že se na konci obvodu „nesejdete“ – předkreslením se vyhnete odbočení z plánovaného směru. Stejně tak si můžete předkreslením určit potřebný počet bodů, aby Vám vyšel např. sudý počet lístečků nebo kyticek po celém vejci. Předkreslení a rozvržení vzorů si můžete navíc udělat předtím, než nahřejete vosk, takže si ušetříte spotřebu lihu, přehřívání vosku a čas při vlastním zdobení.

Tip pro šikovné

Zatím byla řeč o tzv. **reliéfní technice**, tedy kdy nanášíte vosk a ten na vejci zůstane. Proto má smysl jeho dobarvování voskovkami. Samozřejmě se pak nabízí kombinace různě barevných vajec s několika barvami vosku. Ale tady skončit nemusíte.

Zkusit můžete ještě jinou, pracnější, ale také zajímavou techniku spočívající v seškrábání naneseného vosku. Proč byste to dělali? Abyste docílili **několika barev na jednom vejci**. Pro tuto techniku jsou ideální bílá vejce, protože začnete tím, že na ně nanese vosk v místech, která mají zůstat bílá (třeba rok). Pak vejce dáte do klasické barvy (rozpuštěné ve vodě) a obarvíte ho třeba na žluto. Vejce necháte oschnout (nemělo by na sobě mít kapky), pak namalujete vosk v místech, kde má být žlutá (třeba tečky jako středy květin). Opět vejce obarvíte, ale teď v červené barvě. Opět osušíte a namalujete červený vzor (třeba okvětní lístky květin). A ještě jednou obarvíte, třeba v modré barvě (vejce dostane – správně, fialovou barvu) a opět osušíte. Vzor uzavřete třeba lístky po obvodu vejce. No a můžete klidně ještě jednou obarvit modře, aby byla finální barva vejce ještě sytější. Osušíte a vezmete si malý nůž, kterým seškrábete všechnen vosk. Musíte ale postupovat opatrně, abyste zároveň nepoškodili nanesenou barvu. Zbytky vosku pak rozleštíte nahřátím vejce nad plamenem kahanu (vejce rychle protahujete přes plamen a otíráte bavlněným hadříkem nebo ubrouskem), až bude úplně hladké a bez vosku. Díky rozleštění by mělo dostat krásnou patinu a vy byste měli vidět bíle napsaný rok, červené kyticčky se žlutým středem a modrým orámováním. Krásné, ale pracné, že?

Tak můžete zkusit kombinaci výše uvedených technik. Buď si vejce obarvíte a nanese jen kontrastní vosk (třeba modré vejce a žlutý a bílý vosk). Nebo můžete vejce obarvit jen dvěma barvami (žlutou a červenou) podle předchozí techniky, seškrábat (třeba kyticčky) a dál jim domalovat lístečky zeleným voskem.

Pamatujte, že při barvení musíte postupovat od nejsvětější barvy k tmavší (od žluté k červené, ne naopak) a počítat se skládáním barev (žlutá a modrá = zelená).

Hodně štěstí při práci, radosti z výrobků a uznání od koledníků.